

УДК 811.111.37.01/.09

DOI <https://doi.org/10.32782/2412-933X/2024-XXI-2>

АНГЛІЙСЬКА МОВА У СУЧАСНІЙ БРИТАНІЇ: ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Герасименко Юлія

кандидат філологічних наук, доцент,
старший викладач кафедри іноземних мов і методики викладання
Бердянський державний педагогічний університет
ORCID ID: 0000-0001-7948-9248

У статті проаналізовано вплив глобалізації та міграційних процесів на сучасний стан і розвиток англійської мови у Великобританії. Аналізуючи вплив глобалізації на англійську мову в Британії, наведено приклади впливу Інтернету та соціальних медіа на мовну практику, зокрема поширення нових слів, таких як “blog”, “streaming” та “meme”. Доведено вплив міжнародного бізнесу та науки на стандартизацію англійської мови як lingua franca у міжнародному спілкуванні.

У контексті міграційних процесів продемонстровано формування нових діалектів та акцентів у англійській мові. Наведено конкретні приклади впливу різноманітних мовних та культурних традицій іммігрантів на розвиток “multicultural London English” (MLE), де запозичення, такі як “innit” та “man dem”, відображають сучасні соціолінгвістичні зміни.

Дослідження також охоплювало зміни в освітній сфері, зокрема еволюцію методик викладання англійської мови, у відповідь на сучасні мовні та культурні виклики. Автори аналізують перехід від традиційних методів до більш гнучких та інтерактивних форм навчання з урахуванням різноманітності контингенту.

На основі проведеного аналізу сформувані висновки, в яких зазначається, що англійська мова у сучасній Британії зазнає значних змін під впливом глобалізації та міграційних процесів. З одного боку, внаслідок глобалізації англійська мова зайняла позицію глобальної мови комунікації, використовується у міжнародних організаціях та стає ключовим інструментом у сферах бізнесу, науки та технологій. З іншого боку, інтенсивні міграційні процеси збагачують англійську мову новими словами та фразеологічними виразами з інших мов, впливають на формування нових діалектів та акцентів.

Ці процеси впливають на освітню політику, методики викладання англійської мови та соціальну інтеграцію мігрантів. Вони також ставлять нові виклики перед мовною політикою та плануванням освіти в контексті багатомовного суспільства.

Ключові слова: глобалізація, міграція, інформаційне суспільство, Інтернет, цифрові технології, комунікація.

Herasymenko Yuliia

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Senior Teacher of the Department of Foreign Languages and Teaching Methods
Berdyansk State Pedagogical University
ORCID ID: 0000-0001-7948-9248

ENGLISH LANGUAGE IN MODERN BRITAIN: IMPACT OF GLOBALIZATION AND MIGRATION PROCESSES

The article analyzes the impact of globalization and migration processes on the current state and development of the English language in Great Britain. Analyzing the impact of globalization on

the English language in Britain, examples are given of the impact of the Internet and social media on language practice, including the spread of new words such as “blog”, “streaming” and “meme”. The impact of international business and science on the standardization of English as a lingua franca in international communication is proven.

In the context of migration processes, the formation of new dialects and accents in the English language is demonstrated. Specific examples of the influence of various linguistic and cultural traditions of immigrants on the development of “multicultural London English” (MLE) are given, where borrowings such as “innit” and “man dem” reflect modern sociolinguistic changes.

The study also covered changes in the educational field, in particular the evolution of English language teaching methods in response to contemporary linguistic and cultural challenges. The authors analyze the transition from traditional methods to more flexible and interactive forms of learning, taking into account the diversity of the contingent.

On the basis of the analysis, conclusions were drawn, in which it is noted that the English language in modern Britain is undergoing significant changes under the influence of globalization and migration processes. On the one hand, as a result of globalization, the English language has taken the position of the global language of communication, is used in international organizations and is becoming a key tool in the fields of business, science and technology. On the other hand, intensive migration processes enrich the English language with new words and phrases from other languages, influence the formation of new dialects and accents.

These processes affect educational policy, methods of teaching English and the social integration of migrants. They also pose new challenges to language policy and educational planning in the context of a multilingual society.

Key words: *globalization, migration, information society, Internet, digital technologies, communication.*

Актуальність дослідження. Англійська мова, яка виступає універсальним засобом комунікації у світовому контексті, переживає період інтенсивних змін, зумовлених динамічною світових відносин. Глобалізаційні процеси, що сприяють взаємодії та інтеграції різноманітних культур, а також міграційні потоки впливають на англійську мову у Великобританії, спонукаючи її до взаємодії з новими мовами та діалектами. Цей процес збагачує словниковий запас британської англійської мови, включаючи нові терміни та вносячи різноманітні акценти та способи висловлювання.

Сучасна міграційна динаміка приводить до Великобританії людей з різноманітними мовами, що сприяє обміну та інтеграції різних мовних форм і діалектів. Це впливає на освітню політику, методики викладання англійської мови, а також на соціальну інтеграцію мігрантів. Глибоке дослідження цих явищ є необхідним для розуміння механізмів розвитку та адаптації мови до мінливих життєвих умов, оцінки мовної політики та планування освіти в контексті багатомовного суспільства.

З іншого боку, процеси глобалізації посилюють вплив англійської мови на міжнародному рівні, одночасно сприяючи збільшенню впливу інших світових та регіональних мов на англійську мову всередині самої Великобританії. Це спричиняє появу так званого «глобального англійського», який інтегрує у себе елементи різних культур та мовних систем, трансформуючи традиційне розуміння та використання англійської у Великобританії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роль англійської як глобальної мови комунікації була предметом детального аналізу багатьма вченими, серед яких можна відзначити О. Домнича, О. Камшилову, Н. Пелагешу. Крім того, значний внесок у цю сферу внесли міжнародні експерти, такі як Д. Кристал, С. Еванс, Д. Греддол, Ф. Грін, Т. Річенто, П. Стрєвенс, Р. Філіпсон. Але на сьогодні спостерігається відсутність досліджень, які б конкретно висвітлювали вплив глобалізації та міграційних процесів на розвиток англійської мови у сучасній

Британії, що потребує детального вивчення. Це пов'язано з тим, що глобалізація та міграційні потоки вносять значні корективи у структуру та функціонування англійської мови, стимулюючи її розвиток та трансформацію. Така ситуація вимагає глибокого аналізу з метою розуміння поточних тенденцій та прогнозування майбутніх змін у використанні англійської мови в контексті сучасної Британії.

Мета статті – дослідження впливу глобалізації та міграційних процесів на сучасний стан і розвиток англійської мови у Великобританії.

Основна частина дослідження. Англійська мова завжди відігравала важливу роль в історії Великої Британії. Протягом століть ця мова розвивалася і змінювалася під впливом різних факторів, таких як імперське поширення, культурний обмін та соціальні трансформації. У сучасний період з появою глобалізації та інтенсивними міграційними процесами англійська мова в Британії знову переживає значні зміни.

З глобалізацією англійська мова стала світовою мовою комунікації. Вона використовується як офіційна мова в багатьох міжнародних організаціях, таких як ООН та Всесвітня торгова організація, і є мовою ділового спілкування в багатьох сферах, включаючи бізнес, науку та технології. Глобалізація сприяє поширенню англійської мови через Інтернет, телекомунікаційні технології та масові медіа. Багато молодих людей у Британії вивчають англійську як іноземну мову, щоб мати конкурентні переваги на глобальному ринку праці [4; 9].

Глобалізація, представляючи процес інтеграції різноманітних країн світу в економічній, політичній, культурній та духовній сферах, суттєво впливає на сучасні трансформації англійської мови. Англійська мова, будучи як свідком, так і учасником цих змін, демонструє свою адаптивність і еволюцію. Зміни в англійській мові хоча і спостерігаються у конкретних сферах, але загалом відбуваються поступово, при цьому зберігаючи основну структуру мови стабільною на тривалий період. Цей процес породжує дискусії щодо ставлення до мовних інновацій та їх прийняття [1; 8, с. 71].

Останні десятиліття характеризуються зростанням ролі англійської мови на глобальному рівні як *lingua franca* у сферах економіки, науки та політики. За даними Crystal, 85 % світових міжнародних організацій використовують англійську як офіційну мову у транснаціональному спілкуванні. Приблизно 85 % світових кіновиробництв та ринків використовують англійську мову, а 90 % наукових статей публікуються англійською [3, с. 99; 5].

Серед основних тенденцій, які нині формують англійську мову, варто виділити спрощення вимови та структури, взаємний вплив різних діалектів, новаторство у творенні слів, а також взаємодію між різними стилями мовлення та елементами з інших мов [8].

Лексичні трансформації в англійській мові є найбільш помітними. Поява нових слів та розвиток нових значень для вже наявних слів, а також відхід деяких слів з активного вжитку є характерною рисою мовної еволюції. Ці зміни часто відображають широкий спектр зовнішніх впливів, починаючи від технологічних інновацій і закінчуючи молодіжним сленгом, глобальними викликами, культурними течіями, а також впливом інших мов [7].

Засоби масової інформації, включно з пресою, радіо, телебаченням та кіно, відіграють важливу роль у цьому процесі, виступаючи як каталізатори для поширення нових мовних форм. Ці медіаплатформи не лише рефлектують, але й активно формують мовні звичаї, пропонуючи різноманітність мовних елементів, які відображають сучасні соціальні та культурні тенденції. Таким чином, зміни в англійській мові можна вважати не тільки мовним процесом, але й відображенням ширшого соціокультурного контексту, в якому вона функціонує.

Одним з ключових аспектів глобалізації є технологічний прогрес, зокрема поява Інтернету. Поширення англійської як міжнародної мови та Інтернету як безмежного каналу

комунікації взаємодоповнюють один одного в епоху глобалізації. Інтернет змінив способи людського спілкування та підходи до вивчення і викладання англійської мови, особливо з появою комп'ютерної комунікації та інтернет-технологій наприкінці ХХ століття.

Еволюція англійської мови, яка відображається у сучасному лексиконі, є важливою для розуміння мовних тенденцій та культурних змін. Наприклад, слово "blog", яке виникло зі злиття слів "web" і "log", на сьогодні використовується для позначення онлайн-журналу, а особу, що веде блог, називають "blogger". Така еволюція термінології відображає зростання значення Інтернету у сучасному світі. Подібно до цього термін "phishing", що виник зі слова "fishing" (вудіння), нині вживається для опису шахрайських спроб отримати конфіденційну інформацію через Інтернет.

Ці приклади підкреслюють важливість моніторингу мовних змін, які часто аналізуються на сайтах, таких як BBC News Magazine. Регулярне публікування списків часто вживаних слів, аналізів мовних трендів демонструє, як мова відображає культурні та соціальні зміни. Слова "selfie", "hashtag", "streaming", "viral" та "meme" стали важливими елементами сучасного мовного ландшафту.

Вплив Інтернету та цифрових технологій на мову також помітний у переосмисленні та розширенні значень традиційних слів. Терміни, такі як "bookmark", "surf", "spam" та "web", набули нових значень у контексті цифрового світу. Символ «@» розширив своє використання, а термін "dot" тепер використовується замість "full stop". Префікс "cyber" створює нові слова для опису явищ цифрової епохи, таких як "cyber bullying", "cyber dhaba", "cyber loaf", "cyber Cyrano" та "cyber Monday".

Короткі повідомлення, які включають вирази типу "good nite" (на добраніч), "so wot" (ну і що), «@home" (вдома) та інші, стали невід'ємною частиною повсякденного спілкування. Їх широке використання є однією з характеристик сучасного інформаційного суспільства, що демонструє зміну у сприйнятті мовних норм.

Значення молодіжного сленгу також не можна недооцінити. Слова та вирази, які молоді використовують щоденно, часто стають символами певної соціальної групи і можуть залишитися незрозумілими для старшого покоління. Однак вони є важливими індикаторами культурних та соціальних змін. Ця динаміка мови відображає постійний розвиток англійської мови в умовах глобалізованого світу [2].

Новотвори, такі як "to unfriend" та "to friend", відображають зміни у способах комунікації, зокрема у соціальних мережах. Цікаво, що "to friend" було відоме в англійській мові протягом століть, але його активне використання припинилося з ХVІІ століття. За словами редакторів Оксфордського словника, відродження цих слів вказує на динаміку англійської мови.

Також Інтернет впливає на лексичні, фонетичні та синтаксичні стандарти мови, а також на сприйняття «правильної» мови більшістю викладачів. Поширення скороченої форми англійської мови в групах чату та віртуальному світі є яскравим прикладом цього.

Традиційні підходи до вивчення мови часто були прескриптивними, надаючи перевагу стандартній писемній формі мови, що відображає класичний літературний стиль. Проте описовий підхід у лінгвістиці не засуджує використання, яке не відповідає стандартним мовним нормам, а намагається описати та пояснити різноманіття мовних варіацій. Наприклад, розбіжності між американським та британським правописом відображають вплив глобалізації на англійську мову.

Процес викладання англійської мови, безсумнівно, зазнав впливу глобалізації. Це відображається у зміні навчальних методів та використанні сучасних технологічних засобів. Викладачі, які раніше використовували традиційні методи навчання, все частіше застосовують ноутбуки, LCD-екрани, електронну пошту та інші цифрові засоби.

Ця еволюція в методах навчання відображає більш широкий тренд у сучасному освітньому процесі, де традиційні методики поступово поєднуються або навіть замінюються технологічно орієнтованими підходами. Така зміна сприяє більш ефективному використанню ресурсів та забезпечує більш гнучкі та інтерактивні форми навчання, які краще відповідають потребам сучасного інформаційного суспільства.

Розвиток лексики англійської мови, що перебуває під уважним наглядом таких організацій, як "BBC News Magazine" та "Global Language Monitor", відображає широкий спектр суспільних та культурних змін. Спостереження цих інституцій вказують на виникнення нових термінів та виразів, що пов'язані з ключовими подіями та трендами, такими як війни, кліматичні зміни, екологічні проблеми, вплив технологій та впливові політичні фігури. Наприклад, конфлікт в Україні сприяв появі нових виразів у мові, таких як *"to be Ukrainized"* та німецького походження термін *"Putinverstehet"*. Також військова лексика розширилася термінами, такими як *"Rocket-Propelled Grenade"*, *"Unmanned Aerial Vehicles"* та *"Weapons of Mass Destruction"*, вказуючи на зростання значення воєнної тематики в мові.

У контексті глобалізації з'явився новий діалект англійської мови – "Globish". Цей варіант англійської, який розвивають і використовують не носії мови, характеризується спрощеною лексикою і граматикою. Таке явище ставить перед освітянами завдання адаптації педагогічних підходів до викладання англійської як іноземної мови, враховуючи сучасні міжкультурні взаємодії у багатонаціональному середовищі. Важливо забезпечити, щоб студенти оволоділи мовою на достатньому рівні для професійного спілкування, водночас розвиваючи соціолінгвістичні та комунікативні навички.

Ця тенденція підкреслює взаємний вплив між англійською та іншими мовами в контексті глобалізації. В результаті англійська мова переживає еволюцію, відходячи від традиційно прийнятих норм на користь нових форм, які відображають різноманітність світової комунікації. Така лінгвістична динаміка змушує переосмислити методики викладання англійської мови, інтегруючи соціолінгвістичні, крос-культурні та стратегічні компоненти в навчальні програми для відповідності сучасним комунікативним вимогам.

Проаналізувавши вплив глобалізації на англійську мову в Британії, важливо акцентувати увагу на міграційні процеси, які також мають істотний вплив.

З одного боку, прихід іммігрантів з різноманітними мовними та культурними особливостями сприяє збагаченню англійської мови новими слов'янськими, романськими та азійськими запозиченнями. Це не лише розширює словниковий запас, але й вносить свій вклад у формування нових діалектів та акцентів в англійській мові.

З іншого боку, є велика кількість людей, які приїжджають до Великобританії з місць, де англійська вже є другою мовою, що сприяє наявній мультикультурності та полігосії країни. Ці мігранти вносять свій вклад у формування глобального англійського як "World Englishes", що включає варіанти англійської, які розвивались незалежно в різних кутках світу.

Міграція також створює нові соціолінгвістичні виклики, такі як потреба у викладанні англійської як другої мови та в інтеграції неангломовних громад у британське суспільство. Це вимагає від освітніх установ розробки та впровадження програм, які допомагають новоприбулим освоїти англійську для повсякденного використання, професійної кар'єри та громадянської активності.

Також суспільство Британії стикається з необхідністю враховувати мовну різноманітність у законодавчих та соціальних ініціативах. Наприклад, забезпечення доступності державних послуг та інформації багатомовним населенням є одним із аспектів, що вимагає уваги влади [6].

У містах, таких як Лондон, можна почути десятки різних мов на вулицях. Однак англійська залишається основною мовою, яка об'єднує ці спільноти.

Запозичення слів та виразів з інших мов стало поширеним явищем. Наприклад, італійське слово "carruccino" тепер загальноприйняте у британських кав'ярнях. Однак разом з іммігрантами приходять і нові культурні поняття, які розширюють лексичний запас англійської мови.

Культурні фестивалі стають популярними в Британії, і вони часто включають елементи різних культур. Наприклад, свято "Diwali" (свято світла) відзначається не тільки серед індійців, але і серед інших британців, які беруть участь у святкуваннях та вчать індійських традицій.

Присутність міжнародних компаній також впливає на розвиток англійської мови. Великі технологічні компанії, такі як Google і Microsoft, мають офіси в Британії, де англійська мова є робочою мовою. Це стимулює співробітників вивчати та вдосконалювати англійську мову.

Міжнародний туризм також відіграє важливу роль у розвитку англійської мови. Британія – популярний туристичний напрямок, і англійська мова стає засобом спілкування для туристів з усього світу. Готелі, ресторани та екскурсії надають послуги англійською мовою.

Отже, міграція радикально змінила як сучасну Великобританію, так і англійську мову. Потік іммігрантів сприяв виникненню "multicultural London English" (MLE) – нового діалекту, що виник у столиці і вже став відомим. Включення таких слів, як "innit", яке є скороченням від "isn't it", та "man dem", що означає групу друзів, демонструє вплив міграції на розвиток мови.

Водночас слов'янські та азійські мови внесли свій вклад у британський сленг. Вирази "babushka" (бабуся) або "shisha" (водяна трубка) вже стали звичними для сприйняття середньостатистичного британця. Іммігранти з Індії та Пакистану принесли разом із собою "desi" терміни, такі як "bhangra" – жанр музики або "chai" – чай.

У освітній сфері програми "English as a Second Language" (ESL) відіграють важливу роль у викладанні англійської мови неангломовним студентам. Університети, такі як "Oxford" та "Cambridge", пропонують широкий спектр курсів ESL для міжнародних студентів, що допомагає їм адаптуватися та ефективно навчатися.

Крім того, державна мовна політика у Великій Британії, яка включає програми, такі як "The National Curriculum for English", прагне забезпечити, щоб усі громадяни країни мали можливість навчатися англійської та розвивати свої мовні навички для особистісного зростання та професійного розвитку.

Висновок та перспективи подальших досліджень. Англійська мова у сучасній Британії зазнає значних змін під впливом глобалізації та міграційних процесів. З одного боку, внаслідок глобалізації англійська мова посіла позицію глобальної мови комунікації, використовується у міжнародних організаціях та стає ключовим інструментом у сферах бізнесу, науки та технологій. З іншого боку, інтенсивні міграційні процеси збагачують англійську мову новими словами та фразеологічними виразами з інших мов, впливають на формування нових діалектів та акцентів.

Ці процеси впливають на освітню політику, методики викладання англійської мови та соціальну інтеграцію мігрантів. Вони також ставлять нові виклики перед мовною політикою та плануванням освіти в контексті багатомовного суспільства. Еволюція англійської мови відображає мовні тенденції та культурні зміни в глобалізованому світі, що вимагає глибокого аналізу для розуміння поточних тенденцій та прогнозування майбутніх змін.

Література:

1. Гаврик Т.П. Основні діалекти англійської мови. *EnglishStudent*. URL: <https://englishstudent.net/blog/2017/10/13/osnovni-dialekti-anglijskoi-movi/>.
2. Павлюк В.І. Аббревіатури сучасної англійської мови як складова молодіжного інтернет-сленгу. 2014. URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/353>.
3. Панасенко Є.О. Англійська мова як lingua franca та її роль у сучасних світових політико-економічних процесах. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*, 2019, № 3 (67). С. 96–103.
4. De Swaan Abram. Globalization and Its Effect on the World's Languages. 2001. URL: http://www.transpanish.biz/translation_blog/globalization-and-its-effect-onthe-world%E2%80%99s-languages/.
5. English Speaking Countries. 2019. URL: <http://worldpopulationreview.com/countries/english-speaking-countries>.
6. Hobbs F.D. Traffic control. Encyclopædia Britannica Online. 2016. URL: <http://www.britannica.com/technology/traffic-control> (дата звернення: 21.01.2016).
7. Simpson J., Weiner E. Oxford English Dictionary, Oxford. 2015, volume twenty, ISBN 0-19-861186-22.
8. Swan M. What is happening in English? *English Teaching Professional*. 2005. № 40. P. 69–74.
9. Watson James L. Cultural globalization. Encyclopædia Britannica Online. URL: <http://www.britannica.com/science/cultural-globalization> (дата звернення: 21.01.2016).

References:

1. Havryk, T.P. (2017). Osnovni dialekty anhliiskoi movy [The main dialects of the English language]. *EnglishStudent*. Retrieved from: <https://englishstudent.net/blog/2017/10/13/osnovni-dialekti-anglijskoi-movi/> [in Ukrainian].
2. Pavliuk, V.I. (2014). Abreviatyury suchasnoi anhliiskoi movy yak skladova molodizhnoho internet-slenhu [Abbreviations of the modern English language as a component of youth Internet slang]. Retrieved from: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/353> [in Ukrainian].
3. Panasenko, Ye.O. (2019). Anhliiska mova yak lingua franca ta yii rol u suchasnykh svitovykh polityko-ekonomichnykh protsesakh [English as a lingua franca and its role in modern world political and economic processes]. *State and regions. Series: Public administration*. № 3 (67). P. 96–103 [in Ukrainian].
4. De Swaan, Abram (2001). Globalization and Its Effect on the World's Languages. Retrieved from: http://www.transpanish.biz/translation_blog/globalization-and-its-effect-onthe-world%E2%80%99s-languages/.
5. English Speaking Countries 2019. Retrieved from: <http://worldpopulationreview.com/countries/english-speaking-countries>.
6. Hobbs, F.D. (2016). Traffic control. Encyclopædia Britannica Online. Retrieved from: <http://www.britannica.com/technology/traffic-control> (Last accessed: 21 January 2016).
7. Simpson, J., Weiner, E. (2015). Oxford English Dictionary. Oxford, volume twenty, ISBN 0-19-861186-22.
8. Swan, M. (2005). What is happening in English? *English Teaching Professional*. № 40. P. 69–74.
9. Watson James, L. (2016). Cultural globalization. Encyclopædia Britannica Online. Retrieved from: <http://www.britannica.com/science/cultural-globalization> (Last accessed: 21 January 2016).